

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΕ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Διδάσκων: Δρ. Δημήτρης Παπανικολάου &
Επικουρικό διδακτικό προσωπικό: Φωτεινή Κορρέ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη συγκεκριμένη εργασία παρατίθεται ένα σύντομο κείμενο τοποθέτησης πάνω στο ανάγνωσμα των Reas, Casey.2010. Form + Code in Design, Art, and Architecture. First Edition. New York , NY: Princeton Architectural Press και συγκεκριμένα στα κεφάλαια What is Code και Form and Computers.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΟΝΑΤΣΑΚΗ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

Το συγκεκριμένο ανάγνωσμα, μάς εισάγει σε μια νέα οπτική τάξη πραγμάτων που αφορά στη σχέση του ανθρώπου με τα υπολογιστικά συστήματα. Δεδομένης της ολοένα και αυξανόμενης τεχνολογικής προόδου, η χρήση ηλεκτρονικών συσκευών από ανθρώπους κάθε ηλικίας είναι αναπόφευκτη. Οι ηλεκτρονικές συσκευές, η χρήση αλγορίθμων και γλωσσών προγραμματισμού έχουν εισβάλλει για τα καλά στη ζωή και την καθημερινότητά μας.

Οι λόγοι αυτής της εισβολής, έγκειται κυρίως στην πληθώρα των δυνατοτήτων που παρέχουν τα εν λόγω συστήματα σε τομείς ψυχαγωγίας, μηχανικής, αρχιτεκτονικής, γραφιστικής, τέχνης, τηλεπικοινωνίας κ.ά. Ας μη λησμονούμε εξάλλου, την επιτακτική ανάγκη του ανθρώπου να δημιουργήσει μια όσο το δυνατόν ευκολότερη και αυτοματοποιημένη καθημερινότητα κυρίως στον κλάδο της εργασίας. Οι ικανότητες των γλωσσών προγραμματισμού να παράγουν τα επιθυμητά αποτελέσματα ανά χρήστη, να μειώνουν το χρόνο και το κόστος της αντίστοιχης ανθρώπινης εργασίας και να βρίσκουν άμεσα λύσεις σε επαναλαμβανόμενες και σύνθετες διαδικασίες, τις καθιστά ολοένα και σημαντικότερες, ενώ συγχρόνως φαίνεται να κερδίζουν περισσότερο έδαφος έναντι άλλων πατροπαράδοτων μεθόδων.

Οι γλώσσες προγραμματισμού και η χρήση κώδικα συγκεκριμένα, βρίσκονται συνεχώς στην καθημερινότητά μας, στα πιο απλά πράγματα, ακόμη και αν πολλές φορές αυτό δε γίνεται αντιληπτό. Η εκτέλεση μιας συνταγής φαγητού, η διαδρομή μιας πορείας με τα πόδια ή το αυτοκίνητο, η περιήγηση σε σελίδες διαδικτύου κ.ά. είναι αποτελέσματα οδηγιών. Άλλα παραδείγματα προέρχονται ακόμη και από τον τομέα της τέχνης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Αμερικανός εννοιολογικός καλλιτέχνης Sol Lewitt, στον οποίο συχνό φαινόμενο ήταν τα έργα του (κυρίως τοιχογραφίες) να εκτελούνται από άλλα άτομα, σύμφωνα με ένα σύνολο οδηγιών που ο ίδιος παρέθετε. Επιπρόσθετα παραδείγματα όπου η χρήση κώδικα/οδηγιών κρίνεται αναγκαία, προκύπτουν στους τομείς οπτικής (π.χ. προγραμματισμός συσκευής laser για εξειδικευμένα συστήματα φωτισμού ή τηλεπικοινωνίες), μηχανικής και Αρχιτεκτονικής.

Η σχέση της Αρχιτεκτονικής με τη γλώσσα προγραμματισμού είναι βαθιά και πολυσύνθετη, δεδομένου ότι και οι δύο αυτοί τομείς αναφέρονται στην οργάνωση και την επικοινωνία μέσω συμβόλων, μορφών και δομών. Η Αρχιτεκτονική, όπως και η εκάστοτε γλώσσα προγραμματισμού, αποτελείται από ένα σύστημα που χρησιμοποιεί κανόνες για να μεταφέρει έννοιες, χαρακτηριστικά, μορφές, συναισθήματα και χρήσεις. Οι κανόνες αυτοί, στην αρχιτεκτονική γλώσσα μπορούν να μεταφραστούν ως τα «εργαλεία γραμματικής» που καθορίζουν πώς τα διάφορα στοιχεία του χώρου, όπως τοίχοι, πλάκες επικάλυψης, ανοίγματα, συνδυάζονται για να δημιουργήσουν λειτουργικούς και ευχάριστους χώρους. Να τονιστεί πως οι εν λόγω κανόνες δεν είναι μόνο θεωρητικοί, αλλά και πρακτικοί, καθώς η εφαρμογή τους στην πράξη μπορεί να καθορίσει την επιτυχία ή την αποτυχία ενός σχεδίου. Έτσι λοιπόν, όπως στην αρχιτεκτονική γλώσσα, η ύπαρξη ενός συνόλου συντακτικών κανόνων θεωρείται αναγκαία για την κατανόηση του χώρου, έτσι και οι γλώσσες προγραμματισμού πρέπει να διαθέτουν το δικό τους συντακτικό, το οποίο πρέπει να είναι αυστηρά καθορισμένο και κατανοητό από μεγάλη

μερίδα ανθρώπων. Σαφώς και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να υπάρχει τόσο θεωρητικό όσο και πρακτικό υπόβαθρο. Κάπου εκεί βρίσκεται και η λεγόμενη «χρυσή τομή», στην βαθύτερη κατανόηση δηλαδή των εννοιών και των εργαλείων που προσφέρουν οι δύο αυτοί τομείς, καθώς επίσης και στην αλληλοσυμπλήρωσή τους προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα που φανερώνουν την έκδηλη σύνδεση της Αρχιτεκτονικής με τη σύγχρονη τεχνολογία είναι τα σχεδιαστικά ή και άλλου είδους προγράμματα με επεκτεινόμενες δυνατότητες διάδρασης, καθώς και οι ψηφιακές/ 3D εκτυπώσεις κ.ά. Όλα αυτά ανοίγουν νέους δρόμους στην κατασκευή, την τέχνη, τη γραφιστική και σαφώς στην Αρχιτεκτονική. Ωστόσο, σημαντική προϋπόθεση είναι ο άνθρωπος να μη γίνει παθητικός δέκτης πληροφοριών, αλλά να συνεχίσει να ερευνά, να κατανοεί και να αναζητά συνεχώς νέα εργαλεία που θα κάνουν τη ζωή του πιο ευέλικτη και θα επιφέρουν καινοτομίες.

Στον αντίποδα ωστόσο, όλων των ανωτέρω θεωρήσεων βρίσκονται συχνά αμφιβολίες, διαρκείς αναζητήσεις, προβληματισμοί ή ακόμη και επικριτές της ίδιας της τεχνολογίας. Τα ερωτήματα που ενσκήπτουν είναι ποικίλα και συνήθως έχουν να κάνουν με την τάση αμφισβήτησης που διακατέχει την ανθρώπινη φύση και συχνά εντοπίζεται σε οτιδήποτε νέο, άγνωστο ή παράξενο αναφορικά τουλάχιστον με τα μέχρι πρότινος δεδομένα. Μερικά λοιπόν από αυτά τα ερωτήματα είναι: Μπορεί η σύγχρονη Αρχιτεκτονική να βρει την ισορροπία μεταξύ αυστηρών κανόνων και δημιουργικής ελευθερίας; Πώς μπορούν οι νέες τεχνολογίες να μας βοηθήσουν να εξερευνήσουμε και να επαναπροσδιορίσουμε τη σχέση μεταξύ του ψηφιακού και του φυσικού κόσμου; Σε αρχιτεκτονικό επίπεδο ή και σε άλλους επιστημονικούς κλάδους πόσο εύκολη είναι η κατανόηση και η εκμάθηση κώδικα για επαγγελματική ή και άλλη χρήση; Είναι η σύγχρονη οικονομία και αγορά εργασίας έτοιμη για ριζικές αλλαγές σε προγράμματα, λογισμικά και άλλου είδους νέα συστήματα; Μήπως τελικά στο άμεσο μέλλον οι τεχνολογίες κυριαρχήσουν στον άνθρωπο και γίνει ο ίδιος παθητικός δέκτης πληροφοριών, οπότε και σταματήσει να εξασκεί το πνεύμα του ή/ και χάσει σημαντικά δημιουργικά του στοιχεία;

Όλα τα παραπάνω ερωτήματα είναι δύσκολο να απαντηθούν στην παρούσα χρονική στιγμή. Η συζήτηση γύρω από τη σχέση Αρχιτεκτονικής ή και άλλων επιστημών με τον τομέα της τεχνολογίας είναι τόσο νέα όσο και παλιά, δεδομένου ότι η αναζήτηση για την ενοποίηση και την αρμονική συνύπαρξη αυτών των κλάδων έχει ξεκινήσει εδώ και μεγάλο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, με την πρόοδο της τεχνολογίας, οι συζητήσεις αυτές φαίνεται να αποκτούν νέες διαστάσεις και υπογραμμίζουν τη σημασία της αναλυτικής και συνθετικής σκέψης στη σύγχρονη αρχιτεκτονική πράξη. Να σημειωθεί επίσης, πως ο άνθρωπος στο πέρασμα του χρόνου έχει κάνει αλματώδη βήματα προόδου στον τομέα της τεχνολογίας. Σημαντικό είναι όμως να μην γίνεται «τυφλή» χρήση αυτής, αλλά να υπάρχει και μια σχετική προσπάθεια κατανόησης και διερεύνησης από πλευράς του ανθρώπου.